

|                              |                     |
|------------------------------|---------------------|
| Väljaandja:                  | Riigikogu           |
| Akti liik:                   | seadus              |
| Teksti liik:                 | terviktekst         |
| Redaktsiooni jõustumise kp:  | 01.01.2021          |
| Redaktsiooni kehtivuse lõpp: | Hetkel kehtiv       |
| Avaldamismärge:              | RT I, 01.07.2020, 8 |

# Maaparandusseadus

Vastu võetud 16.05.2018  
[RT I, 31.05.2018, 3](#)  
jõustumine 01.01.2019

Muudetud järgmiste aktidega

Vastuvõtmine  
10.06.2020

Avaldamine  
[RT I, 01.07.2020, 1](#)

Jõustumine  
01.01.2021; seaduse  
tekstis asendatud sõna  
„Põllumajandusamet” sõnadega  
„Põllumajandus- ja Toiduamet”  
vastavas käändes.

## 1. peatükk Üldsätted

### § 1. Seaduse reguleerimisala

(1) Käesolevas seaduses sätestatakse maaparandussüsteemi projekteerimise ja ehitamise ning maaparandushoiu nõuded, maaparandusühistu asutamise ja tegutsemise alused ja kord, riikliku ja haldusjärelevalve teostamise alused ja ulatus ning vastutus käesoleva seaduse rikkumise eest.

(2) Käesolevas seaduses ja selle alusel kehtestatud õigusaktides ettenähtud haldusmenetlusele kohaldatakse haldusmenetluse seaduse sätteid, arvestades käesoleva seaduse erisusi.

### § 2. Maaparandus

Maaparandus käesoleva seaduse tähenduses on maa kuivendamine ja niisutamine ning maa veerežiimi kahepoolne reguleerimine, samuti agromelioratiivse, kultuurtehnilise ja muu maaparandushoiutöö tegemine maatulundusmaa sihtotstarbega maa (edaspidi *maatulundusmaa*) viljelusväärtuse suurendamiseks ja keskkonnakaitseks.

### § 3. Maaparandussüsteem

(1) Maaparandussüsteem on maatulundusmaa viljelusväärtuse suurendamiseks ja keskkonnakaitseks vajalike ehitiste kogum, mis on kinnisasja oluline osa tsiviilseadustiku üldosa seaduse § 54 lõike 1 tähenduses.

(2) Maaparandussüsteemi liigid on:

- 1) kuivendussüsteem;
- 2) niisutussüsteem;
- 3) veerežiimi kahepoolse reguleerimise süsteem.

(3) Kuivendussüsteem on maaparandussüsteem, mille reguleerivast võrgust voolab liigvesi otse või maaparandussüsteemi eesvoolu (edaspidi *eesvool*) kaudu suublasse või riigi poolt korras hoitavasse ühiseesvoolu.

(4) Suubla käesoleva seaduse tähenduses on veekogu, mis ei ole eesvool. Suubla võib olla ka maapõue osa ja pinnavorm, kui liigvee juhtimine veekogusse ei ole võimalik või põhjustab majanduslikult ülemääraseid kulusi.

(5) Niisutussüsteem on maaparandussüsteem, mille kaudu ammutatakse, sealhulgas pumbatakse, vesi veekogust või põhjaveekihi ja jaotatakse niisutatavale maatulundusmaale.

(6) Veerežiimi kahepoolse reguleerimise süsteem on maaparandussüsteem, mille reguleeriv võrk võimaldab maatulundusmaad nii kuivendada kui ka niisutada.

(7) Maaparandusehitis on maaparandussüsteemi osa, mis võetakse kasutusele ühekorraga.

(8) Maaparandussüsteemi maa-ala on maa-ala, mis on kuivendatud või niisutatud või mille veerežiim on kahepoolsest reguleeritud maaparandussüsteemi toimimise tulemusena.

#### **§ 4. Maaparandussüsteemi rajatised**

(1) Maaparandussüsteemi reguleeriv võrk (edaspidi *reguleeriv võrk*) on eelkõige maatulundusmaal paiknev veejuhe või veejuhtmete võrk liigvee vastuvõtmiseks (edaspidi *kuivendusvõrk*) või vee jaotamiseks (edaspidi *niisutusvõrk*) või ühine võrk nii liigvee vastuvõtmiseks kui ka vee jaotamiseks (veerežiimi kahepoolse reguleerimise võrk).

(2) Reguleeriva võrgu osa võib paikneda ka muu sihtotstarbega maal, kui see on vajalik maatulundusmaal paikneva reguleeriva võrgu või selle osa toimimiseks.

(3) Eesvool on kuivendusvõrgust voolava liigvee ärajuhtimiseks või niisutusvõrgu veehaardesse vee juurdevooluks rajatud veejuhe või loodusliku veekogu reguleeritud lõik, mille veeseisust või toruveejuhtme läbilaskevõimest sõltub maaparandussüsteemi nõuetekohane toimimine.

(4) Eesvoolu liigid on:

- 1) avatud eesvool – vooluveekogu, nagu jõgi, oja, kanal või kraav, sealhulgas peakraav;
- 2) kollektoreesvool.

(5) Ühiseesvool on eesvool, mille veeseisust või toruveejuhtme läbilaskevõimest sõltub mitme omaniku kinnisasjal paikneva maaparandussüsteemi nõuetekohane toimimine.

(6) Veejuhe käesoleva seaduse tähenduses on kraav, kanal, dren, kollektor, niisutusvee toru või muu maaparandussüsteemi kuuluv vee juhtimiseks vajalik rajatis.

(7) Maaparandussüsteemi teenindav tee on maaparandushoiutöö tegemiseks vajalik metsa- ja eratee, mis ei ole määratud avalikuks kasutamiseks.

(8) Keskkonnakaitseks vajalik rajatis käesoleva seaduse tähenduses on keskkonnakaitsenõuete täitmiseks, eelkõige maatulundusmaa kasutamisest tuleneva hajukoormuse leviku ohu minimeerimiseks ja eesvoolu võimalikult suure isepuhastusvõime tagamiseks vajalik rajatis.

#### **§ 5. Maaparandussüsteemi nõuded**

(1) Reguleeriv võrk peab tagama maaviljeluseks sobiva mulla veerežiimi.

(2) Eesvool peab tagama liigvee äravoolu kuivendusvõrgust või vee juurdevoolu niisutusvõrku.

(3) Avatud eesvool peab olema võimalikult suure isepuhastusvõimega.

(4) Maaparandussüsteem peab minimeerima hajukoormuse leviku ohu.

(5) Maaparandussüsteem peab olema ohutu.

(6) Maaparandusehitise projekteerimise ja ehitamise ning maaparandushoiu suhtes kohaldatakse käesolevas seaduses sätestatud maaparandussüsteemi projekteerimise ja ehitamise ning maaparandushoiu nõudeid.

(7) Käesoleva paragrahvi lõikes 4 sätestatud nõude täitmiseks projekteeritakse ja ehitatakse hajukoormuse leviku ohu minimeeriv rajatis selliselt, et nõue oleks täidetud kogu maaparandussüsteemi maa-alal.

(8) Maaparandussüsteemi eesmärgipäraseks toimimiseks vajaliku hoone (edaspidi *maaparandussüsteemi hoone*) suhtes kohaldatakse ehitusseadustiku §-s 11 sätestatud nõudeid.

#### **§ 6. Menetluse üldnõuded**

(1) Käesolevas seaduses ettenähtud menetluse kohta kehtestatud sätteid kohaldatakse nii maaparandussüsteemi kui ka maaparandusehitise suhtes.

(2) Käesolevas seaduses ettenähtud taotlus, maaparanduse uurimistöö tulemus, maaparanduse ehitusprojekt (edaspidi ka *ehitusprojekt*) ja muu käesoleva seaduse alusel ettenähtud dokument või teade esitatakse Põllumajandus- ja Toiduametile elektrooniliselt e-teenuse keskkonna kaudu. Kui nimetatud dokumentide või

teadete esitamine elektrooniliselt e-teenuse keskkonna kaudu ei ole võimalik, esitatakse need Põllumajandus- ja Toiduametile muul asjakohasel viisil.

## § 7. Ehitusloa andmise erisus

Kui ehitusseadustiku §-s 5 nimetatud ehitusprojektiga kavandatava ehitise ehitamine tingib maaparandussüsteemi ehitamise, siis kohaldatakse maaparandussüsteemi ehitamisele käesolevas seaduses sätestatud.

# 2. peatükk

## Maaparandussüsteemi ehitamise nõuded

## § 8. Maaparandussüsteemi ehitamine

(1) Maaparandussüsteemi ehitamine on maaparandussüsteemi kuuluva rajatise rajamine, hoone püstitamine või nende rekonstrueerimine ning nende tegevuste käigus kultuuritehnilise ja agromelioratiivse töö tegemine.

(2) Maaparandussüsteemi rekonstrueerimine on olemasoleva maaparandussüsteemi plaanilahenduse, kuivendus- või niisutusviisi või ehitise konstruktsiooni oluline muutmine, sealhulgas avatud eesvoolu asendamine kollektoreesvooluga, või ehitise tehnoloogiline ümberseadistamine.

(3) Kultuuritehnilised tööd on:

- 1) puittaimestiku ja kändude eemaldamine;
- 2) kivide koristamine;
- 3) maapinna tasandamine ja planeerimine;
- 4) muu selline tegevus.

(4) Agromelioratiivsed tööd on:

- 1) happelise mulla lupjamine;
- 2) pinnase sügavkobestamine;
- 3) künnialuse pinnasekihi kobestamine;
- 4) vesivagude rajamine;
- 5) muu selline tegevus.

## § 9. Maaparandussüsteemi ehitamise nõuded

(1) Maaparandussüsteem ehitatakse maaparandussüsteemi ehitusloa (edaspidi ka *ehitusloa*) alusel, järgides maaparandussüsteemi ehitusprojekti ja maaparandussüsteemi ehitamise nõudeid ning ehitusseadustiku §-des 7–10 sätestatud põhimõtteid.

(2) Maaparandussüsteemi ehitamiseks kasutatavad ehitustooted peavad vastama ehitusseadustiku § 12 lõikes 4 sätestatud nõuetele.

(3) Põllumajandusmaale maaparandussüsteemi ehitamise korral rakendatakse mulla ja mullaviljakuse säilitamiseks järgmisi tehnoloogiaid:

- 1) mulla eemaldamine ehitise alla jäävalt alalt;
- 2) pinnase laialiajamise korral mulla eelnev eemaldamine laialiajamise alalt ja selle hilisem tagasipaigaldamine, kui mulda katva pinnasekihi paksus on esialgsete arvestuste kohaselt üle kümne sentimeetri;
- 3) maaparandussüsteemi ehitamise tõttu tihenunud mulla kobestamine.

(4) Muld käesoleva seaduse tähenduses on mulla huumushorisont.

(5) Maaparandussüsteemi ehitamise täpsemad nõuded kehtestab [valdkonna eest vastutav minis](#)termäärusega.

## § 10. Ehitamise dokumenteerimine

(1) Maaparandussüsteemi ehitamise dokumenteerib ehitaja.

(2) Maaparandussüsteemi ehitusdokumendid on:

- 1) ehitustööde päevik;
- 2) kaetud tööde akt;
- 3) ehitusmaterjalide ja -toodete nõuetekohasust tõendavad dokumendid;
- 4) teostusjoonis ja maaparandussüsteemi märkimisandmed;
- 5) muud ehitamist kirjeldavad dokumendid.

(3) Ehitusdokumentidest peab nähtuma ehitamise eest vastutanud isik.

(4) Ehitusdokumendid antakse üle Põllumajandus- ja Toiduametile. Eelistada tuleb dokumentide elektroonilist üleandmist.

(5) Ehitamise dokumenteerimise ja ehitusdokumentide täpsemad nõuded ning ehitusdokumentide säilitamise ja üleandmise nõuded kehtestab [valdkonna eest vastutav minister](#) määrusega.

## § 11. Maaparanduse väikesüsteemi ehitamise nõuded

(1) Maaparanduse väikesüsteem (edaspidi *väikesüsteem*) ehitatakse väikesüsteemi ehitusloa alusel, järgides väikesüsteemi ehitamise kava (edaspidi *ehituskava*) ja maaparandussüsteemi ehitamise nõudeid.

(2) Väikesüsteem on maaparandussüsteem, mis paikneb ühel kinnisasjal või ühe omaniku mitmel kinnisasjal ja mille maa-ala suurus ei ületa 50 hektarit.

## § 12. Maaparandussüsteemi projekteerimistingimuste taotlemine

(1) Maaparandussüsteemi ehitusprojekti koostamiseks taotletakse Põllumajandus- ja Toiduametilt maaparandussüsteemi projekteerimistingimusi (edaspidi *projekteerimistingimused*).

(2) Projekteerimistingimuste taotluses märgitakse eelkõige:

1) taotleja nimi, isiku- või registrikood, isikukoodi puudumise korral sünniaeg, kontaktandmed, taotluse esitamise kuupäev ja taotleja allkiri;

2) juriidilise isiku esindaja nimi ja esindamise alus;

3) ehitamisega hõlmatava kinnisasja andmed, sealhulgas katastritunnus;

4) kavandatav kuivendus- või niisutusviis;

5) kavandatav maakasutusviis;

6) kavandatava maaparandussüsteemi asukoht, maa-ala pindala ja eesvoolu pikkus ning teenindava tee pikkus;

7) muud vajalikud andmed.

## § 13. Projekteerimistingimuste andmine

(1) Põllumajandus- ja Toiduamet kontrollib projekteerimistingimuste taotluse saamisel taotluse nõuetekohasust ja kavandatava maaparandussüsteemi ehitamise teostatavust. Kui projekteerimistingimuste andmine on ilmselgelt võimatu, jätab Põllumajandus- ja Toiduamet taotluse läbi vaatamata ja tagastab selle koos põhjendusega taotlejale.

(2) Põllumajandus- ja Toiduamet koostab projekteerimistingimuste eelnõu, korraldab selle kohta arvamuste kogumise ja eelnõu kooskõlastamise.

(3) Projekteerimistingimustega määratakse:

1) kavandatava maaparandussüsteemi asukoht, maa-ala pindala ja eesvoolu pikkus ning teenindava tee pikkus;

2) kavandatav kuivendus- või niisutusviis;

3) kavandatav maakasutusviis;

4) maaparanduse uurimistöö tegemise vajadus maaparandussüsteemi ehitusprojekti koostamiseks või maaparandussüsteemi ehitamiseks;

5) selle kinnisasja andmed, kuhu maaparanduse uurimistöö tegemist ja maaparandussüsteemi kavandatakse;

6) projekteerimistööde loetelu;

7) maaparanduse uurimistöö ja projekteerimise eritingimused;

8) ehitusprojekti ekspertiisi tegemise vajadus;

9) asutused või isikud, kellega ehitusprojekt tuleb kooskõlastada.

(4) Kui taotletakse projekteerimistingimusi uue maaparandusehitise ehitamiseks, mis kuulub sellisesse maaparandussüsteemi, mille hoiuks on asutatud käesoleva seaduse § 58 lõikes 1 nimetatud maaparandusühistu (edaspidi *maaparandusühistu*), teavitatakse kinnisasja omanikku kohustusest kuuluda pärast maaparandusehitise valmimist maaparandusühistusse.

(5) Põllumajandus- ja Toiduamet esitab projekteerimistingimuste eelnõu vajaduse korral:

1) kooskõlastamiseks asutusele, kelle seadusest tulenev pädevus on seotud projekteerimistingimuste taotluse esemega;

2) arvamuse avaldamiseks asutusele või isikule, kelle huve kavandatav maaparandussüsteem või selle ehitamine võib mõjutada.

(6) Põllumajandus- ja Toiduamet kaasab menetlusse taotluses märgitud kinnisasja omaniku, kelle kinnisasjale ehitamist kavandatakse, kui taotlust ei ole esitanud omanik, ja vajaduse korral taotluses märgitud kinnisasjaga piirneva kinnisasja omaniku.

(7) Projekteerimistingimuste eelnõu loetakse kooskõlastaja poolt vaikimisi kooskõlastatuks, kui käesoleva paragrahvi lõikes 5 nimetatud kooskõlastus või arvamus ei ole laekunud kümne päeva jooksul projekteerimistingimuste eelnõu saamisest arvates, välja arvatud juhul, kui seaduses on sätestatud pikem tähtaeg või tähtaja pikendamist on põhjendatult taotletud.

(8) Kui projekteerimistingimuste eelnõu kohta esitatakse kooskõlastamise või arvamuse avaldamise käigus märkusi, võtab Põllumajandus- ja Toiduamet need asjakohaselt arvesse või põhjendab arvestamata jätmist.

(9) Põllumajandus- ja Toiduamet teeb projekteerimistingimuste andmise otsuse 30 päeva jooksul nõuetekohase taotluse saamisest arvates.

#### **§ 14. Projekteerimistingimuste andmisest keeldumine**

(1) Põllumajandus- ja Toiduamet keeldub projekteerimistingimuste andmisest, kui:

- 1) kavandatav maaparandussüsteem ei vasta nõuetele;
- 2) on algatatud planeering ja sellega seoses on kehtestatud ajutine ehituskeeld;
- 3) käesoleva seaduse § 13 lõike 5 punktis 1 nimetatud asutus on seadusele tuginedes jätnud projekteerimistingimuste eelnõu kooskõlastamata või kui ehitise kaitsevööndit põhjustava teise ehitise omanik ei anna nõusolekut kalduda kõrvale kaitsevööndis kehtivatest piirangutest ning projekteerimistingimuste eelnõu ei ole võimalik muuta selliselt, et see vastaks kooskõlastuse tingimustele või ehitise kaitsevööndis kehtivatele piirangutele;
- 4) projekteerimistingimuste taotlusega kavandatav ehitamine ei vasta õigusaktist või maaparandussüsteemi asukohast tulenevatele avalik-õiguslikele kitsendustele;
- 5) projekteerimistingimuste alusel kavandatav maaparandussüsteem võib ülemäära riivata kolmanda isiku õigusi;
- 6) projekteerimistingimuste taotleja on esitanud teadvalt valeandmeid, mis mõjutavad projekteerimistingimuste andmise otsustamist.

(2) Põllumajandus- ja Toiduamet teeb projekteerimistingimuste andmisest keeldumise otsuse 30 päeva jooksul nõuetekohase taotluse saamisest arvates.

#### **§ 15. Projekteerimistingimuste kehtetuks tunnistamine**

(1) Põllumajandus- ja Toiduamet tunnistab projekteerimistingimused kehtetuks, kui:

- 1) kinnisasjale, kuhu maaparandussüsteemi kavandatakse, on kehtestatud ehituskeeld või piirangud, mis välistavad maaparandussüsteemi ehitamise;
- 2) projekteerimistingimuste andmise aluseks olnud andmed on muutunud määral, mis välistab maaparandussüsteemi ehitamise;
- 3) projekteerimistingimuste taotleja on esitanud teadvalt valeandmeid, mis mõjutasid projekteerimistingimuste andmise otsustamist.

(2) Põllumajandus- ja Toiduamet tunnistab projekteerimistingimused kehtetuks kümne päeva jooksul projekteerimistingimuste kehtetuks tunnistamise aluseks olevast asjaolust teadasaamisest arvates.

#### **§ 16. Maaparandussüsteemi ehitusprojekt**

(1) Maaparandussüsteemi ehitusprojekt on maaparandussüsteemi ehitamiseks ja kasutamiseks vajalike dokumentide kogum, mis koosneb maaparandussüsteemi ehitamise eesmärgi avavast seletuskirjast, tehnilistest joonistest, tööde mahtu ja tehnilisi arvutusi kajastavatest ja vajaduse korral ehituskulude arvestust sisaldavatest dokumentidest, maaparandussüsteemi hooldusjuhendist ning muudest asjakohastest dokumentidest.

(2) Ehitusprojekt peab vastama:

- 1) maaparandussüsteemi projekteerimistingimustele;
- 2) maaparanduse uurimistöö tulemustele;
- 3) maaparandussüsteemi projekteerimisnormidele ja ehitusprojekti nõuetele.

(3) Ehitusprojekt peab võimaldama:

- 1) ehitada nõuetekohase maaparandussüsteemi;
- 2) kontrollida ehitamise vastavust ehitusprojektile;
- 3) kontrollida maaparandussüsteemi nõuetekohasust;
- 4) kasutada ja hooldada selle alusel ehitatud maaparandussüsteemi.

(4) Maaparandussüsteemi projekteerimisnormid ja ehitusprojekti nõuded kehtestab [valdkonna eest vastutav minister](#) määrusega.

#### **§ 17. Maaparanduse uurimistöö**

(1) Maaparanduse uurimistöö eesmärk on saada lähteandmeid ehitusprojekti koostamiseks ja maaparandussüsteemi ehitamiseks. Maaparanduse uurimistöö tehakse, kui see on ette nähtud projekteerimistingimustes või kui selleks tekib vajadus projekteerimise käigus.

(2) Maaparanduse uurimistöö tehakse mahus, mis tagab ehitusprojekti koostamiseks ja maaparandussüsteemi ehitamiseks vajalike andmete usaldusväärsuse.